

Geschiktheidseisen (II):

Factsheet
Nr. 5
Aanbestedende
diensten

Realistisch zicht op technische bekwaamheid

Referentiewerken zijn een probaat middel om te bepalen of een inschrijvende partij voldoende kennis en kunde in huis heeft om uw opdracht te kunnen realiseren. De Gids Proportionaliteit stelt hier wel een aantal voorwaarden aan.

In de Aanbestedingswet, de Gids Proportionaliteit en het Aanbestedingsreglement Werken is een waslijst van bepalingen opgenomen om te achterhalen hoe het is gesteld met de technische bekwaamheid van de inschrijvende partij. Slechts een beperkt aantal wordt ook regelmatig toegepast. Zoals het verzoek om referentiewerken. Het is gangbaar gebruik dat de aanbestedende dienst het inschrijvende bouwbedrijf verzoekt om twee of drie referentieprojecten van vergelijkbare aard en omvang aan te reiken. Maar dat wordt lastig op het moment dat het een omvangrijk project is, waarin uiteenlopende werkzaamheden zijn ondergebracht. Want welke referentie geldt in zo'n geval voor de opdrachtgever als vergelijkbaar? En welke elementen van de opdracht moeten per se in de referentie zitten? Dit soort vragen wordt regelmatig voorgelegd aan de rechter.

Kerncompetenties

De Gids Proportionaliteit stelt dat het vragen van referentiewerken, waarin diverse kenmerken van de opdracht gezamenlijk moeten voorkomen, onnodig bedrijven buitenspel zet die de benodigde ervaringen hebben opgedaan in diverse projecten. Daarom schrijft de Gids Proportionaliteit voor dat aanbestedende de meest essentiële kerncompetenties in de opdracht identificeert en per kerncompetentie één referentiewerk vraagt. Dit beperkt het risico dat een capabel bouwbedrijf toch geen goede referentie kan geven omdat hij geen exact vergelijkbaar

project in zijn portfolio heeft. Ook wordt het op deze manier voor het midden- en kleinbedrijf eenvoudiger om mee te dingen naar de opdracht, omdat voor iedere kerncompetentie een afzonderlijke referentie kan worden aangeboden.

Het is van belang dat u als aanbestedende dienst de kerncompetenties goed in kaart brengt. Het gaat in dat kader met name om de essentiële karakteristieken van de opdracht. Bij de bouw van een schoolgebouw gaat het niet om de vraag of het bouwbedrijf eerder een schoolgebouw heeft gerealiseerd. Want scholen zijn uit bouwtechnisch oogpunt vergelijkbaar met een bibliotheek en een ziekenhuis. De vraag om een referentie moet zich dus algemener richten op de bouw van een gebouw met een publieksfunctie en van een bepaalde omvang. Overigens stelt de Gids Proportionaliteit ook aan die omvang grenzen. Als referentie komen projecten in aanmerking als zij niet meer dan 60 procent van de opdrachtwaarde vertegenwoordigen. Referenties van onderaannemers mogen ook worden toegepast om aan de eisen te voldoen, mits deze zijn voorzien van een schriftelijke verklaring waaruit blijkt dat de onderaannemer zijn bekwaamheid beschikbaar stelt aan de inschrijver.

Eisen aan combinaties

De aanbestedende dienst mag aan een combinatie van inschrijvers geen hogere eisen stellen dan aan individuele inschrijvers. Als een project van 300.000 euro voor een individueel bedrijf voldoet als referentie van technische bekwaamheid, mag die waarde voor een combinatie van bedrijven niet worden verhoogd naar bijvoorbeeld 450.000 euro. Dit belemmert namelijk de combinatievorming, en dat is op grond van de Aanbestedingswet niet toegestaan. Om diezelfde reden mag ook niet worden bedongen dat een van de combinanten volledig moet voldoen aan een gestelde

eis of iedere combinant tenminste moet voldoen aan een bepaald percentage van de gevraagde referentiewerken. Evenmin is het toegestaan om het tijdvak waarbinnen projecten als referentie kunnen worden opgevoerd te beperken tot drie jaar. In alle gevallen geldt dat vijf jaar als maximum moet worden gehanteerd.

Het is gangbaar gebruik dat een verklaring van de opdrachtgever wordt gevraagd als bewijs dat de referentie vakkundig is uitgevoerd. Deze praktijk blijft gehandhaafd, met de kanttekening dat het een aanbesteder niet is toegestaan afwijkende verklaringen te vragen die ertoe leiden dat bedrijven opnieuw contact moeten opnemen met de opdrachtgever om de afwijkende verklaring te doen invullen of ondertekenen. Verklaringen die aanvullende administratieve lasten oproepen zijn disproportioneel. Dit geldt dus ook voor de eis dat overzichten van referenties door een accountant moeten zijn voorzien van een goedkeurende verklaring.

Certificaten

Zicht op de technische bekwaamheden kan ook verkregen worden aan de hand van kwaliteitsverklaringen en certificaten die de inschrijvende partij kan overhandigen. Probleem is dat er bijzonder veel en veel verschillende certificaten en verklaringen in omloop zijn. In het algemeen geldt hier dat, wanneer de aanbestedende dienst een certificaat als bewijs van technische bekwaamheid verlangt, zij ook onderzocht moet hebben of er wel voldoende marktpartijen zijn die beschikken over een dergelijk certificaat. Tot slot moet het certificaat voldoende raakvlakken hebben met de bouwpraktijk. In het bijzonder dient daarbij te worden afgewogen of het gepast is een certificaat van de inschrijver te verlangen. Certificaten die van toepassing zijn op specialistische onderdelen, die doorgaans door specialistische onderaannemers worden uitgevoerd, kunnen beter als uitvoeringsvoorschrift worden vastgelegd. Als voorbeeld kan dienen de bepaling dat de bodemsanering, in een bestek waar dit een klein deel van de opdracht is, dient te worden uitgevoerd door een erkende BRL7000-gecertificeerde onderneming.

Voorbeeld:

Veelzijdig park

De gemeente wil een stadspark realiseren op een locatie waar zich nu nog een aantal gebouwen bevindt, waaronder een oude garage. De opdracht brengt een groot aantal werken met zich mee: sloop van de oude gebouwen, bodemsanering, de aanleg van diverse kunstwerken, infrastructurele werken, en de realisatie van hoogwaardige groenvoorzieningen.

De aanbesteder onderzoekt of het zinvol is het project als geheel aan te besteden of dat hij enkele specialistische onderdelen als afzonderlijke opdrachten zal aanbieden. Vervolgens brengt de aanbestedende dienst in kaart welke kerncompetenties noodzakelijk zijn, en vraagt vervolgens per kerncompetentie een referentieproject.

Hij vraagt om een referentie op het gebied van infrastructurele werken en een referentie met betrekking tot de aanleg van groenvoorzieningen. Voor de bodemsanering mogen alleen bedrijven worden ingeschakeld die door de overheid zijn erkend zijn en beschikken over het certificaat BRL7000. Voor dit onderdeel van het project is het daarom logischer om de inschrijvende partij te vragen een certificaat te overhandigen in plaats van een referentiewerk. Dat geldt eveneens voor de sloopwerkzaamheden. Ten aanzien van de houten banken en bruggen schrijft hij voor dat deze geleverd moeten worden onder een duurzaam keurmerk.

Meer informatie?

Dit is de vijfde factsheet in een serie over de Aanbestedingswet in de praktijk van de aanbestedende diensten. De complete serie vindt u in pdf-formaat op onze website: www.aanbestedingsinstituut.nl.

Voor meer informatie en praktische vragen kunt u terecht bij de Stichting Aanbestedingsinstituut Bouw & Infra, een door Bouwend Nederland opgerichte stichting, die de kwaliteit van aanbestedingen van werken bewaakt. Doel is om in constructief overleg met aanbestedende diensten het aantal (juridische) problemen bij aanbestedingen te verminderen.

STICHTING
Aanbestedingsinstituut
Bouw & Infra

Postbus 461
2700 AL Zoetermeer
Tel. 079 325 22 46
Fax: 079 325 22 97
E-mail: info@aanbestedingsinstituut.nl

Bouwend Nederland
de vereniging van bouw- en infrabedrijven